

УДК 631.17:631.223

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФЕРМАХ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Болтянська Н. І., к.т.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Тел.: (0619) 42–05–70

Анотація – Аграрний сектор, зокрема тваринництво, – один з найбільших споживачів енергії в Україні. Головною причиною високої енергоємності процесів є низький технологічний і технічний рівень тваринницької галузі, використання малоефективних енерговитратних технологій. Тому, з точки зору стратегії раціонального використання енергетичних ресурсів і підвищення енергоефективності аграрного сектора України, зокрема тваринництва, необхідно здійснити економічне обґрунтування стратегії енергозбереження, вивести на український аграрний ринок сучасні інноваційні системи будівництва, технологій і матеріалів; визначити напрями можливого використання нетрадиційних поновлюваних джерел енергії в тваринницькій галузі. Світовий і вітчизняний досвід розвитку молочного скотарства показує, що в основі застосування ресурсозберігаючих технологій лежить науковий і системний підходи, які припускають облік чинників і умов, що впливають на процес виробництва, їх взаємозв'язків. У статті розглянуто чинники та умови забезпечення ефективного застосування ресурсозберігаючих технологій на фермах великої рогатої худоби. Забезпечення підвищення ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві за допомогою правильної реалізації організаційно–економічного механізму використання інноваційних технологій в тваринництві потребує комплексного розвитку системи умов і чинників сільськогосподарського виробництва, які за своєю природою дуже різноманітні і численні, взаємопов'язані і взаємообумовлені, змінюються в часі, впливають на явища і процеси і самі піддаються впливу в результаті соціально–економічного розвитку і науково–технічного прогресу. Визначено умови застосування

сучасних технологій в тваринництві на рівні сільськогосподарського підприємства.

Ключові слова – виробництво сільськогосподарської продукції, молочне скотарство, ефективне застосування ресурсозберігаючих технологій.

Постановка проблеми. Україна має значний природний потенціал, завдяки чому здатна не лише забезпечити власні потреби в основних продуктах харчування рослинного і тваринного походження, але і стати експортером високоякісної, конкурентоспроможної, біологічно чистої продукції. Проте, упродовж останніх років в Україні відбувся катастрофічний занепад тваринництва [1–4].

Аграрний сектор, зокрема тваринництво, – один з найбільших споживачів енергії в Україні. Головною причиною високої енергоємності процесів є низький технологічний і технічний рівень тваринницької галузі, використання малоефективних енерговитратних технологій. Тому, з точки зору стратегії раціонального використання енергетичних ресурсів і підвищення енергоефективності аграрного сектора України, зокрема тваринництва, необхідно здійснити економічне обґрунтування стратегії енергозбереження, вивести на український аграрний ринок сучасні інноваційні системи будівництва, технологій і матеріалів; визначити напрями можливого використання нетрадиційних поновлюваних джерел енергії в тваринницькій галузі [5–8].

Аналіз останніх досліджень. Світовий і вітчизняний досвід розвитку молочного скотарства показує, що в основі застосування ресурсозберігаючих технологій лежить науковий і системний підходи, які припускають облік чинників і умов, що впливають на процес виробництва, їх взаємозв'язків. Відмітимо, що разом з усіма інноваційний технологічний процес є найважливішим складовим елементом, навколо якого будуються усі організаційно–економічні взаємини на підприємстві.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Розглянути чинники та визначити умови забезпечення ефективного застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві.

Основна частина. Для забезпечення раціонального використання наявних ресурсів і впровадження інноваційних ресурсозберігаючих технологій в господарствах галузі молочного тваринництва необхідно розробити організаційно–економічний механізм, що забезпечує створення необхідних умов для їх застосування. У наукових джерелах, присвячених розробці

організаційно–економічного механізму, є різні визначення, які зрештою зводяться до головного, – це система стосунків, що виникає в процесі виробничої діяльності і, що представляє сукупність організаційних і економічних методів, регульованих правовими нормами, забезпечує створення необхідних умов реалізації інноваційних технологій в тваринництві [3].

Застосування нових технологій на основі відповідного організаційно–економічного забезпечення усіх технологічних процесів припускає отримання певного ефекту, який може бути виражений не лише в підвищенні матеріального стану підприємства, але і в поліпшенні соціальних умов, організації праці, екологічної ситуації і т. д.

Досягнення певного порогу ефективності і її подальше підвищення за допомогою правильної реалізації організаційно–економічного механізму використання інноваційних технологій в тваринництві – складний, багатогранний процес. Його забезпечення вимагає комплексного розвитку системи умов і чинників сільськогосподарського виробництва, які за своєю природою дуже різноманітні і численні, взаємопов'язані і взаємообумовлені, міняються в часі, впливають на явища і процеси і самі піддаються дії в результаті соціально–економічного розвитку і науково–технічного прогресу.

В залежності від передбачуваних результатів господарської діяльності вони можуть носити як позитивний, так і негативний характер. Їх вивчення дозволяє правильно оцінити результати роботи, виявити і використовувати резерви зростання, економічного потенціалу підприємства, підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Умови і чинники, що позитивно впливають на результати господарської діяльності, дозволяють повніше виявити резерви збільшення економічного потенціалу, поліпшення його використання, стабільного економічного розвитку. Аналіз чинників, що негативно вплинули, попереджає їх виникнення, сприяє усуненню недоліків в роботі.

Умови застосування сучасних технологій в тваринництві на рівні сільськогосподарського підприємства приведені на рисунках 1–3.

За характером дії на виробничий процес умови і чинники поділяються на об'єктивні і суб'єктивні. До перших відносяться зміни ринкових цін на сировину, матеріали, паливо, продукцію, тарифів і ставок за послуги і тому подібне. До суб'єктивних можна віднести ефективність використання матеріальних і трудових ресурсів, матеріально–технічної бази, рівень економічної роботи на підприємстві та ін. Крім того, деякі чинники можна розділити на

внутрішні, діючі у рамках структури підприємства, і зовнішні, багато в чому визначувані державною політикою і стратегічними напрямками розвитку країни. Залежно від того або іншого набору негативних і позитивних чинників в господарствах, про що говорилося вище, з метою досягнення найвищої ефективності галузі молочного тваринництва представляються наступні напрями вдосконалення організаційно-економічного механізму застосування сучасних технологій.

Рис. 1. Умови застосування сучасних технологій в тваринництві на рівні сільськогосподарського підприємства

Рис. 2. Умови застосування сучасних технологій в тваринництві на рівні сільськогосподарського підприємства

Науковий супровід ресурсозберігаючих технологій, що впроваджуються.

Вдосконалення нормативної бази і розцінок, адаптація їх до нових параметрів технології.

Рис. 3. Умови застосування сучасних технологій в тваринництві на рівні сільськогосподарського підприємства

Збільшення збуту за рахунок пошуку нових ринків або власної переробки молочної сировини.

Зниження терміну окупності нової техніки і сучасного високопродуктивного устаткування шляхом підвищення ефективності виробництва молока.

Рішення соціальних і кадрових проблем в усьому їх різноманітті.

Вибір варіантів впровадження нових технологій на основі реконструкції і модернізації існуючих тваринницьких приміщень.

Кожна умова може складатися з ряду елементів, які, у свою чергу, можуть виступати як самостійні чинники більшою або меншою

мірою дії на результати господарської, інвестиційної і фінансової діяльності. Взаємодія біолого–зоотехнічних, техніко–технологічних, організаційних і економічних, соціально–психологічних умов нами розглядається як неодмінна умова розвитку виробництва.

Висновки. Забезпечення підвищення ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві за допомогою правильної реалізації організаційно–економічного механізму використання інноваційних технологій в тваринництві потребує комплексного розвитку системи умов і чинників сільськогосподарського виробництва, які за своєю природою дуже різноманітні і численні, взаємопов'язані і взаємообумовлені, змінюються в часі, впливають на явища і процеси і самі піддаються впливу в результаті соціально–економічного розвитку і науково–технічного прогресу. Визначено умови застосування сучасних технологій в тваринництві на рівні сільськогосподарського підприємства.

Література:

1. Болтянская Н. И. Анализ основных направлений ресурсосбережения в животноводстве / Н. И. Болтянская, О. В. Болтянский // MOTROL. Commission of motorization and energetics in agriculture. – 2016. – Vol. 18, No 13, b. – С.49–54.
2. Болтянская Н. И. Щодо оцінки потенційної можливості застосування ресурсозберігаючих технологій на підприємствах молочного скотарства / Н. И. Болтянская, О. В. Болтянский // Науковий вісник ТДАТУ: електронне наукове фахове видання. – Мелітополь, 2016. – Вип. 6, т. 1. – С. 50–55.
3. Дубровин В. О. Обоснование параметров биотехнологического процесса компостирования подстилочного гноя и оборудование для его реализации / В. О. Дубровин// MOTROL. Commission of motorization and energetics in agriculture. – 2010. – Vol. 12, b. – С.27–34.
4. Болтянская Н. И. Пути развития отрасли свиноводства и повышение конкурентоспособности ее продукции / Н. И. Болтянская// MOTROL. Commission of motorization and energetics in agriculture. – 2012. – Vol. 14, No 3, b. – С.164–175.
5. Болтянская Н. И. Система чинників ефективного застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві на підприємстві / Н. И. Болтянская // Науковий вісник ТДАТУ: електронне наукове фахове видання. – Мелітополь, 2016. – Вип. 6, т.1. – С. 55–64.
6. Болтянская Н. И. Показники оцінки ефективності застосування ресурсозберігаючих технологій в тваринництві / Н. И.

Болтянська // Вісник Сумського НАУ. – Суми, 2016. – Вип. 10/3 (31). – С. 118–121. – (Механізація та автоматизація виробничих процесів).

7. Артемова Е. И. Экономические аспекты инновационного развития животноводства: автореф. дис. д-ра эк. наук. / *Е. И. Артемова.* – Краснодар, 2008. – 45 с.

8. Болтянська Н. І. Умови забезпечення ефективного застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві / *Н. І. Болтянська, О. В. Болтянський // Праці ТДАТУ. – Мелітополь, 2016. – Вип. 16, т. 2. – С. 153–159.*

К ВОПРОСУ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ПРИМЕНЕНИЯ РЕСУРСОСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В МОЛОЧНОМ СКОТОВОДСТВЕ

Болтянская Н.И.

Аннотация – аграрный сектор, в частности животноводство – один из крупнейших потребителей энергии в Украине. Главной причиной высокой энергоемкости процесса является низкий технологический и технический уровень животноводческой отрасли, использование малоэффективных энергозатратных технологий. Поэтому, с точки зрения стратегии рационального использования энергетических ресурсов и повышения энергоэффективности аграрного сектора Украины, в частности животноводства, необходимо осуществить экономическое обоснование стратегии энергосбережения, вывести на украинский аграрный рынок современные инновационные системы строительства, технологий и материалов; определить направления возможного использования нетрадиционных возобновляемых источников энергии в животноводческой отрасли. Мировой и отечественный опыт развития молочного скотоводства показывает, что в основе применения ресурсосберегающих технологий лежит научный и системный подходы, которые предполагают учет факторов и условий, влияющих на процесс производства, их взаимосвязей. В статье рассмотрены факторы и условия обеспечения эффективного применения ресурсосберегающих технологий на фермах крупного рогатого скота. Обеспечение повышения эффективности применения ресурсосберегающих технологий в молочном скотоводстве с помощью правильной реализации организационно-экономического механизма использования инновационных технологий в животноводстве требует комплексного развития системы условий и факторов

сельскохозяйственного производства, которые по своей природе очень разнообразны и многочисленны, взаимосвязаны и взаимообусловлены, меняются во времени влияют на явления и процессы и сами подвергаются воздействию в результате социально-экономического развития и научно-технического прогресса. Определены условия применения современных технологий в животноводстве на уровне сельскохозяйственного предприятия.

TO THE QUESTION OF PROVIDING THE EFFECTIVE USE OF RESOURCE-SAVING TECHNOLOGIES IN DAIRY CATHEDRALS

N. Boltyanska

Summary

The agricultural sector, in particular animal husbandry, is one of the largest energy consumers in Ukraine. The main reason for the high energy intensity of the processes is the low technological and technical level of the livestock industry, the use of low-efficient energy-consuming technologies. Therefore, from the point of view of the strategy of rational use of energy resources and improving the energy efficiency of the agricultural sector of Ukraine, in particular livestock farming, it is necessary to carry out an economic rationale for an energy saving strategy, bring modern innovative building systems, technologies and materials to the Ukrainian agricultural market; determine the direction of the possible use of alternative renewable energy sources in the livestock industry. The world and domestic experience in the development of dairy cattle breeding shows that the basis for the use of resource-saving technologies is scientific and systemic approaches that involve the consideration of factors and conditions affecting the production process, their interconnections. The article describes the factors and conditions for ensuring the effective application of resource-saving technologies on cattle farms. Ensuring the efficiency of the use of resource-saving technologies in dairy cattle breeding through the correct implementation of the organizational and economic mechanism for the use of innovative technologies in animal husbandry requires the complex development of a system of conditions and factors of agricultural production, which by their nature are very diverse and numerous, interrelated and interdependent, change over time phenomena and processes themselves are exposed as a result of social and economic development and scientific and

technological progress. The conditions for the application of modern technologies in animal husbandry at the level of an agricultural enterprise have been determined.